

دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

رساله دکتری

طراحی الگوی اثربخشی فدراسیون های منتخب ورزشی بر مبنای چهارچوب

ارزش های رقابتی

از:

حسین عیدی

استاد راهنما:

دکتر رحیم رضانی نژاد

شهریور ۹۰

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فهرست جدول ها.....	ح
فهرست شکل ها.....	د
فهرست پیوست ها.....	ذ
چکیده فارسی.....	ر
چکیده انگلیسی.....	ز

فصل اول: طرح تحقیق

۱-۱- مقدمه.....	۲
۲-۱- بیان مسئله.....	۴
۳-۱- ضرورت و اهمیت تحقیق.....	۹
۴-۱- اهداف تحقیق.....	۱۱
۵-۱- فرضیه های تحقیق.....	۱۲
۶-۱- روش تحقیق.....	۱۲
۷-۱- روش گردآوری اطلاعات.....	۱۲
۸-۱- جامعه و نمونه آماری.....	۱۲
۹-۱- روش های تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیه ها.....	۱۲
۱۰-۱- ابزار اندازه گیری.....	۱۳
۱۱-۱- محدودیت های تحقیق.....	۱۳
۱۲-۱- پیش فرض های تحقیق.....	۱۳
۱۳-۱- تعریف واژه ها و اصطلاحات تحقیق.....	۱۴

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه پژوهش

۱-۲- مقدمه.....	۱۷
۲-۲- اثربخشی سازمانی چیست؟.....	۱۷
۳-۲- رویکردهای اثربخشی سازمانی.....	۲۱
۲-۳-۱- رویکرد مبتنی بر دستیابی به اهداف.....	۲۳
۲-۳-۲- رویکرد مبتنی بر تامین منابع.....	۲۵

۲۶	۲-۳-۳- رویکرد مبتنی بر فرایند های درونی سازمان.....
۲۸	۲-۴- رویکرد های نوین اثربخشی سازمان.....
۲۸	۲-۴-۱- رویکرد مبتنی بر رضایت گروه های ذینفع.....
۳۳	۲-۴-۲- رویکرد ارزش های رقابتی.....
۳۹	۲-۵- اثربخشی سازمانی در سازمان های غیر انتفاعی (داوطلبی).....
۴۲	۲-۶- آشنایی با ساختار و تشکیلات فدراسیون های ورزشی.....
۴۲	۲-۶-۱- اهداف فدراسیون های ورزشی.....
۴۳	۲-۶-۲- وظایف فدراسیون های ورزشی.....
۴۵	۲-۶-۳- ارکان فدراسیون های ورزشی.....
۴۶	۲-۷- جمع بندی فصل.....

فصل سوم : روش شناسی تحقیق

۴۸	۳-۱- مقدمه.....
۴۸	۳-۲- روش تحقیق.....
۴۸	۳-۳- جامعه و نمونه آماری تحقیق.....
۵۰	۳-۴- ابزار اندازه گیری.....
۵۱	۳-۵- روش توزیع و جمع آوری داده ها.....
۵۰	۳-۶- روش تجزیه و تحلیل داده ها.....
۵۲	۳-۷- تحلیل عاملی، روشی برای تایید روایی پرسشنامه.....

فصل چهارم : تجزیه و تحلیل یافته های پژوهش

۵۷	۴-۱- مقدمه.....
۵۷	۴-۲- توصیف ویژگی های جمعیت شناختی ذینفعان.....
۵۹	۴-۳- تحلیل عاملی اثربخشی سازمانی در فدراسیون های ورزشی.....
۶۰	۴-۴- توصیف متغیرهای تحقیق.....
۶۰	۴-۴-۱- عامل انعطاف پذیری سازمانی.....
۶۰	۴-۴-۲- عامل منابع سازمانی.....
۶۱	۴-۴-۳- عامل برنامه ریزی سازمانی.....
۶۲	۴-۴-۴- عامل بهره وری سازمانی.....
۶۳	۴-۴-۵- عامل ثبات سازمانی.....
۶۴	۴-۴-۶- عامل تعامل سازمانی.....
۶۵	۴-۴-۷- عامل انسجام کارکنان.....
۶۶	۴-۴-۸- عامل نیروی انسانی متخصص.....
۶۷	۴-۴-۹- با اهمیت ترین و کم اهمیت ترین سوالات پرسشنامه اثربخشی سازمانی در ورزش.....

- ۴-۴-۱۰- سوالات خارج شده از تحلیل عاملی..... ۶۸
- ۴-۴-۱۱- اولویت بندی عامل های اثربخشی سازمانی..... ۶۹
- ۴-۴-۱۲- توصیف اثربخشی کلی و هشت عامل آن در فدراسیون های منتخب سازمانی..... ۶۹
- ۴-۵-۱- آزمون فرضیه های تحقیق..... ۷۱
- ۴-۵-۱- فرضیه اول (بین عوامل اثربخشی در فدراسیون های ورزشی منتخب تیمی تفاوت معنی داری وجود ندارد)..... ۷۱
- ۴-۵-۲- فرضیه دوم (بین ابعاد اثربخشی در فدراسیون های ورزشی منتخب انفرادی تفاوت معنی داری وجود ندارد)..... ۷۴
- ۴-۵-۳- فرضیه سوم (بین ابعاد اثربخشی در فدراسیون های ورزشی منتخب تفاوت معنی داری وجود ندارد)..... ۷۶
- ۴-۵-۴- فرضیه چهارم (تعیین جایگاه فدراسیون های ورزشی در رویکرد ارزش های رقابتی امکان پذیر نیست)..... ۸۵
- ۴-۵-۵- فرضیه پنجم (طراحی مدل اثربخشی سازمانی برای فدراسیون های ورزشی امکان پذیر نیست)..... ۹۱
- ۴-۵-۵-۱- مدل تحلیل مسیر اثربخشی سازمانی در فدراسیون های ورزشی به همراه برآورد ضرایب آن ۹۳
- ۴-۵-۵-۲- ضرایب اثر مستقیم، غیرمستقیم و کل متغیرها بر یکدیگر..... ۹۵
- ۴-۵-۵-۳- جدول دوبعدی همبستگی متغیرها در مدل اثربخشی سازمانی در فدراسیون های ورزشی..... ۹۶
- ۴-۵-۵-۴- مدل تکمیلی اثربخشی سازمانی در فدراسیون های ورزشی..... ۹۶

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

- ۵-۱- مقدمه..... ۹۹
- ۵-۲- تحلیل ویژگی های فردی آزمودنی ها..... ۹۹
- ۵-۳- بررسی نتایج تحلیل عاملی الگوی اثربخشی فدراسیون های ورزشی..... ۹۹
- ۵-۳-۱- عامل بهره وری سازمانی..... ۱۰۰
- ۵-۳-۲- عامل منابع سازمانی..... ۱۰۲
- ۵-۳-۳- عامل برنامه ریزی سازمانی..... ۱۰۵
- ۵-۳-۴- عامل ثبات سازمانی..... ۱۰۶
- ۵-۳-۵- عامل نیروی انسانی متخصص..... ۱۰۸
- ۵-۳-۶- عامل انسجام کارکنان..... ۱۱۰
- ۵-۳-۷- عامل انعطاف پذیری سازمانی..... ۱۱۱
- ۵-۳-۸- عامل تعامل سازمانی..... ۱۱۳
- ۵-۴- تحلیل و تفسیر فرضیه ها و نتایج تحقیق..... ۱۱۵
- ۵-۵- تحلیل جایگاه فدراسیون ها در رویکرد ارزش های رقابتی..... ۱۲۰
- ۵-۶- تحلیل مدل اثربخشی سازمانی در فدراسیون های ورزشی..... ۱۲۵
- ۵-۷- نتیجه گیری..... ۱۲۷
- ۵-۸- پیشنهاد های تحقیق..... ۱۲۹
- ۵-۸-۱- پیشنهادات کاربردی..... ۱۲۹
- ۵-۸-۲- پیشنهاد های پژوهشی..... ۱۳۰

منابع و ماخذ

- ۱۲۷..... فهرست منابع
- ۱۳۲..... پیوست (پرسشنامه اثربخشی سازمانی در فدراسیون های ورزشی).

فهرست جدول ها

- جدول ۱-۲ بررسی سیر تاریخی تعریف و اندازه گیری اثربخشی سازمانی ۲۰
- جدول ۲-۲ تئوری های اثربخشی سازمانی ۲۲
- جدول ۲-۳ خلاصه ای از تحقیقات اثربخشی در ورزش با استفاده از رویکرد رضایت ذینفعان ۳۰
- جدول ۲-۴ مدل ها و معیارهای هشت گانه رویکرد ارزش های رقابتی اثربخشی سازمانی ۳۶
- جدول ۳-۱ توزیع نمونه های آماری تحقیق در فدراسیون های ورزشی ۴۹
- جدول ۳-۲ وضعیت توزیع و برگشت پرسشنامه های تحقیق ۴۹
- جدول ۳-۳ پایایی عوامل اکتشافی در چهار الگوی اثربخشی ۵۱
- جدول ۳-۴ تحلیل عاملی پرسشنامه اثربخشی سازمانی در ورزش بر مبنای رویکرد ارزش های رقابتی ۵۴
- جدول ۴-۱ ویژگی های جمعیت شناختی ذینفعان فدراسیون های ورزشی منتخب ۵۸
- جدول ۴-۲ نتایج آزمون KMO و بارتلت ۵۹
- جدول ۴-۳ توصیف اولویت گویه های عامل اثربخشی سازمانی ۶۰
- جدول ۴-۴ توصیف اولویت گویه های عامل منابع سازمانی ۶۱
- جدول ۴-۵ توصیف اولویت گویه های عامل برنامه ریزی سازمانی ۶۲
- جدول ۴-۶ توصیف اولویت گویه های عامل بهره وری سازمانی ۶۳
- جدول ۴-۷ توصیف اولویت گویه های عامل ثبات سازمانی ۶۴
- جدول ۴-۸ توصیف اولویت گویه های عامل تعامل سازمانی ۶۵
- جدول ۴-۹ توصیف اولویت گویه های عامل نیروی انسانی متخصص ۶۶
- جدول ۴-۱۰ توصیف اولویت گویه های عامل انسجام کارکنان ۶۷
- جدول ۴-۱۱ با اهمیت ترین و کم اهمیت ترین سوالات اثربخشی سازمانی در ورزش ۶۸
- جدول ۴-۱۲ فهرست سوالات خارج شده از تحلیل عاملی ۶۸
- جدول ۴-۱۳ اولویت بندی عوامل اثربخشی سازمانی در ورزش ۶۹
- جدول ۴-۱۴ توصیف اثربخشی سازمانی فدراسیون های ورزشی بر اساس هشت معیار ۷۰
- جدول ۴-۱۵ توصیف اثربخشی سازمانی کلی در فدراسیون های ورزشی منتخب ۷۱
- جدول ۴-۱۶ آزمون مانووا، مقایسه اثربخشی سازمانی در فدراسیون های تیمی منتخب ۷۲
- جدول ۴-۱۷ نتایج آزمون تعقیبی برای مقایسه هر یک از عوامل اثربخشی سازمانی ۷۳
- جدول ۴-۱۸ مقایسه اثربخشی سازمانی در بین فدراسیون های رشته های انفرادی ۷۴
- جدول ۴-۱۹ نتایج آزمون تعقیبی شفه برای مقایسه هر یک از عوامل اثربخشی سازمانی ۷۵
- جدول ۴-۲۰ مقایسه اثربخشی سازمانی در بین فدراسیون های منتخب ۷۶
- جدول ۴-۲۱ آزمون تعقیبی شفه برای مقایسه عامل انعطاف پذیری در بین فدراسیون های منتخب ۷۷
- جدول ۴-۲۲ آزمون تعقیبی شفه برای مقایسه عامل منابع سازمانی در بین فدراسیون های منتخب ۷۸
- جدول ۴-۲۳ آزمون تعقیبی شفه برای مقایسه عامل برنامه ریزی سازمانی در بین فدراسیون های منتخب ۷۹
- جدول ۴-۲۴ آزمون تعقیبی شفه برای مقایسه عامل بهره وری در بین فدراسیون های منتخب ۸۰

- جدول ۴-۲۵ آزمون تعقیبی شفه برای مقایسه عامل تعامل سازمانی در بین فدراسیون های منتخب..... ۸۱
- جدول ۴-۲۶ آزمون تعقیبی شفه برای مقایسه عامل ثبات سازمانی در بین فدراسیون های منتخب..... ۸۲
- جدول ۴-۲۷ آزمون تعقیبی شفه برای مقایسه عامل انسجام نیروی کار در بین فدراسیون های منتخب..... ۸۳
- جدول ۴-۲۸ آزمون تعقیبی شفه برای مقایسه عامل نیروی انسانی متخصص فدراسیون های منتخب..... ۸۴
- جدول ۴-۲۹ شاخص های برازندگی ۹۴
- جدول ۴-۳۰ ضرایب اثر مستقیم، غیرمستقیم و کل متغیرها بر همدیگر..... ۹۵
- جدول ۴-۳۱ جدول دوبعدی همبستگی متغیرها در مدل اثربخشی سازمانی در فدراسیون های ورزشی های منتخب..... ۹۶

فهرست شکل ها

- شکل ۱-۲ رویکرد مبتنی بر اهداف..... ۲۴
- شکل ۲-۲ رویکرد مبتنی بر منابع..... ۲۶
- شکل ۳-۲ رویکرد مبتنی بر فرایندهای درونی سازمان ۲۷
- شکل ۴-۲ رویکرد مبتنی بر رضایت گروههای ذینفع ۲۸
- شکل ۵-۲ رویکرد مبتنی بر رضایت گروه های ذینفع در محیط ورزش ۲۹
- شکل ۶-۲ رویکرد ارزش های رقابتی اثربخشی سازمانی در محیط ورزش ۳۴
- شکل ۱-۴ تعیین جایگاه الگوهای اثربخشی رویکرد ارزش های رقابتی در فدراسیون کشتی ۸۵
- شکل ۲-۴ تعیین جایگاه الگوهای اثربخشی رویکرد ارزش های رقابتی در فدراسیون وزنه برداری ۸۶
- شکل ۳-۴ تعیین جایگاه الگوهای اثربخشی رویکرد ارزش های رقابتی در فدراسیون تکواندو ۸۷
- شکل ۴-۴ تعیین جایگاه الگوهای اثربخشی رویکرد ارزش های رقابتی در فدراسیون والیبال ۸۸
- شکل ۵-۴ تعیین جایگاه الگوهای اثربخشی رویکرد ارزش های رقابتی در فدراسیون بسکتبال ۸۹
- شکل ۶-۴ تعیین جایگاه الگوهای اثربخشی رویکرد ارزش های رقابتی در فدراسیون هندبال ۹۰
- شکل ۷-۴ تحلیل عاملی تاییدی رویکرد ارزش های رقابتی..... ۹۲
- شکل ۸-۴ مدل تحلیل مسیر اثربخشی سازمانی در فدراسیون های ورزشی منتخب..... ۹۴
- شکل ۹-۴ مدل تکمیلی اثربخشی سازمانی در ورزش ارزش های رقابتی در فدراسیون کشتی ۹۷

فهرست پیوست ها

پیوست ۱. پرسشنامه اثربخشی سازمانی در فدراسیون های ورزشی..... ۱۲۸

چکیده

سنجش اثربخشی و عملکرد سازمانی در تصمیم‌گیری‌های استراتژیک و ارزیابی موفقیت سازمان‌های ورزشی بسیار ضروری است. به همین منظور، هدف تحقیق حاضر استفاده از رویکرد جدید ارزش‌های رقابتی برای طراحی مدل اثربخشی سازمانی فدراسیون‌های ورزشی منتخب ایران و ارائه الگوی اثربخشی آنها برای دیگر فدراسیونها بود. این پژوهش از نوع اکتشافی و پیمایشی است که به صورت همبستگی عوامل اثربخشی سازمانی فدراسیون‌های ورزشی منتخب ایران را بررسی کرده است. جامعه آماری تحقیق فدراسیون‌های ورزشی ایران و نمونه‌ی آماری شامل ذینفعان (هیئت رئیسه، کارکنان متخصص، داوران تیم ملی، بازیکنان و مربیان بزرگسالان) شش فدراسیون منتخب تیمی و انفرادی بسکتبال، والیبال، هندبال، وزنه برداری، کشتی، تکواندو بودند که به صورت غیر تصادفی و هدفمند انتخاب شدند. کلیه ذینفعان جزو جامعه آماری تحقیق قرار گرفتند ($N=362$)، ولی 258 نفر در تحقیق شرکت کردند (72 درصد آزمودنی‌ها). پرسشنامه محقق ساخته اثربخشی سازمانی با مطالعه مبانی نظری، مصاحبه نیمه هدایت شده با دست اندرکاران فدراسیون‌های ورزشی (نایب رئیس، دبیر، روسای کمیته‌های تخصصی) و در یک فرایند اکتشافی تنظیم، و با استفاده از روش تحلیل عاملی اکتشافی، 62 سوال در قالب چهار الگوی اهداف عقلانی، سیستم‌های باز، فرایندهای داخلی، روابط انسانی و هشت خرده‌مقیاس انعطاف‌پذیری، برنامه‌ریزی، بهره‌وری، منابع سازمانی، ثبات سازمانی، دسترسی به اطلاعات، انسجام نیروی کار و کارکنان متخصص شناسایی شد. همچنین، ثبات درونی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ ($\alpha=0.84$) بود. نتایج مدل معادلات ساختاری بر مبنای آزمون تحلیل مسیر نشان داد که عامل‌های بهره‌وری (0/46)، منابع سازمانی (0/36)، ثبات سازمانی (0/26)، برنامه‌ریزی (0/21)، انعطاف‌پذیری (0/14)، تعامل سازمانی (0/11)، انسجام نیروی کار (0/11) و کارکنان متخصص (0/9) بیشترین تاثیر را بر اثربخشی فدراسیون‌های ورزشی داشتند. از طرف دیگر، نتایج تحلیل عاملی تاییدی نشان داد که الگوی اهداف عقلانی (بهره‌وری، برنامه‌ریزی)، الگوی اصلی رویکرد ارزش‌های رقابتی و تعیین‌کننده مهم اثربخشی سازمانی در شش فدراسیون ورزشی منتخب بود. ضمناً فدراسیون‌های والیبال، تکواندو، بسکتبال، وزنه برداری، کشتی و هندبال به ترتیب بالاترین میانگین اثربخشی سازمانی را داشتند.

واژگان کلیدی: اثربخشی سازمانی، رویکرد ارزش‌های رقابتی، الگوی اهداف عقلانی، الگوی سیستم‌های باز، الگوی فرایند‌های درونی، الگوی روابط انسانی

Designing Model of Effectiveness in Selected Sporting Federations According to Competing Value Framework (CVF)

Hossein Eydi

Abstract

Measurement of organizational performance and effectiveness is very important in their strategic decision making and evaluate of sporting organizations successes. This study used the Competing Value Framework (CVF) for designing the OE model of sporting federations in Iran. Population of study consists of all sporting federations in Iran and sample was stakeholders (board of directors, professional employees, national referees, athletes and coaches) of six selected federations of basketball, volleyball, handball, wrestling, weightlifting and tekvandow that selected according to a goal oriented and non random method. All of the stakeholders select as a population (N=362) but only 258 individuals participated in research (72% of sample). Self-management OE questionnaire in sporting federations according to survey of literature, semi-structured interview with board of directors(vice president, secretary and president of special committee) and exploratory factor analysis conducted and 62 questions in a four quadrant of human relations model, , Internal process, rational-goal model, open systems model and eight sub factors of Flexibility, Resources, Planning, Productivity, organizational interaction, Stability, worked force cohesion and worked force expert was recognized. Also internal validity of questionnaire with use of Cronbakh alpha was ($r = .84$). Result of structural equations modeling according to path analysis showed that productivity ($r = .46$), organizational resource ($r = .36$), stability ($r = .26$), planning ($r = .21$), flexibility ($r = .14$), organizational interaction ($r = .11$), work force cohesion ($r = .11$) and work force expert ($r = .9$) had a most effect on sporting federations OC. In other word, result of confirmatory factor analysis showed that rational goal model (Planning, Productivity) has a most important quadrant of CVF and determinant of OE in six sporting federations. Also, the sporting federations of volleyball, tekwankow, basketball, weight lifting, wrestling and handball regularity had a high mean of organizational effectiveness.

Key Word: Organizational Effectiveness, Competing Value Framework, Human relations model, internal process, Rational-goal model, Open systems model

تقدیر و سپاس از استاد بزرگوار جناب آقای دکتر رمیم رضانی نژاد،

به پاس همکاری، همراهی و دقت نظر فراوان در هدایت رساله.

سپاس فراوان از اساتید مشاور جناب آقای دکتر بهرام یوسفی، دکتر سید نصرالله سجادی و دکتر اسماعیل ملک افلاق برای مشاوره ارزشمند رساله.

تشکر از اساتید ممتزح داور دکتر همتی نژاد ، دکتر محمد جوادی پور، دکتر محمد مسن قلی زاده.

تشکر و قدردانی از دوستانم، کارکنان دانشکده تربیت بدنی دانشگاه گیلان و کلیه عزیزانی که بدون هر گونه چشم داشت مرا یاری کردند.

تقدیم به:

وجود مقدس پدر عزیزم و مهربان مادرم، آنان که ناتوان شدند تا من به توانایی برسم. مو، سپید کردند تا من روسفید شوم و قامتشان خمیده شد تا من سربلند بمانم.

به برادران عزیزم

به پاس عاطفه سرشار و گرمای امیدبخش وجودشان که در این سردترین روزگاران بهترین پشتیبانم بود.

و تقدیم به

آغاز فصل سبز زندگی ام، به پایان تمام جستجوهایم و به او که تا هستم و هست دارمش دوست.

فصل اول
طرح تمقیق

فصل دوم
مبانی نظری و پیشینه
تحقیق

فصل سوم
روش شناسی تحقیق

فصل چهارم
تجزیه و تحلیل
یافته های تحقیق

فصل پنجم

بحث و نتیجه گیری

منابع و مآخذ

